

Приказ књижевног дела

Како организовати и написати приказ књижевноуметничког дела

Пошто сте прочитали роман или приче и пронашли додатне изворе информација, можете почети са писањем свог рада.

Приказ књиге је опис, критичка анализа и процена квалитета и значаја књиге, а не само препричавање. Треба да изнесе сврху књиге, садржај и веродостојност. Књижевна критика је истраживачки рад у коме се анализирају јаке и слабе стране књиге. Треба да садржи тврдње о томе шта писац покушава да уради и колико је успешан у томе, по мишљењу критичара, уз аргументацију која ће подржати тај став. Нема правог начина да напишете приказ. Он је веома личан и одражава став аутора. Може бити кратак (до 100 речи), или дуг (1500 речи), зависно д сврхе приказа. Нема формуле која се мора користити, али постоји стандардни поступак са који вам предлажем.

1. Општи савети

Пре него што почнете анализу, нађите удобно и мирно место за рад. Кад почнете да пишете, не трудите се да све буде савршено. Док читате правите подсетник о прочитаном - оно што би било важно за ваш рад, утисци о пишчевим идејама. Затим направите белешке и концепт рада. Концентришите се на мисли у саставу, напишите своје идеје без много размишљања о вези међу њима. Организацију текста и стилске елементе оставите за касније.

Оставите довољно времена за размишљање о саставу и писање исправки.

2. Израда приказа

Приказ је начин да кажете свој одговор и став у односу на неко дело. Писати о размишљањима и осећањима може бити теже него само износити чињенице. Обично нема исправног става (размишљања) о књижевном делу. Сврха вашег састава је да се будући читаоци, ваши вршњаци и другови из разреда, сложе са вашим закључком о књижевном делу. Зато је важно да изнесете доказе који показују да је ваш став логичан и разуман и да те доказе поткрепите изводима из текста.

Састав треба да има три основна дела: увод, главни део и закључак.

Увод

Сваки приказ почиње библиографским информацијама: име писца, наслов дела, датум и место издања, издавач, број страна, жанр, посебни делови књиге, илустрације, цена. У овом делу можете написати и нешто о писцу: где је рођен и када, образовање, чиме се још бави...

Главни део текста

а) Теза – тврдња

То је кратки извод из ваше анализе, почетна процена дела и опис главне идеје вашег рада. Ако је цео састав на једној страни (до 200) речи, онда је за тезу довољна и једна реченица, али може бити и цео пасус.

Циљ ове тезе је да се да препорука будућим читаоцима вашег приказа. Она вам даје могућност и да привучете пажњу читалаца и зато треба да је пажљиво написана, јасна, сажета и интересантна. Немојте почети реченицом као: „Ова књига је веома интересантна“. Почните анегдотом, изазовним цитатом, или само најважнијим запажањем о књизи.

Иако је теза увод у ваш рад, не морате прво њу да напишете. Немојте се секирати ако није савршена у првом покушају, можете је исправити и кад урадите главни део састава.

б) Анализа и процена дела

Можете посебно анализирати и проценити дело, прво описујући садржај књиге, пишчеву аргументацију, и доказе, а тек онда понудити своју оцену. А, можете испреплетати анализу и процену.

Свакако, размотрите саму причу кроз следеће елементе:

- Која је намера писца у писању овог дела и да ли је успео у тој намери?
- Тема, шта је главна тема, како се открива и развија, пишчева аргументација, да ли је традиционална, или нова и оригинална.
- Препознајте идеју и трудите се да будете сигурни да сте добро разумели дело пре него што напишете своје мишљење.
- Радња/заплет, елементи радње, веза са ликовима, има ли мистерије, како се компликује заплет/сукоб и како се разрешава. Немојте писати о свему што се десило, изаберите најинтересантније догађаје. Објасните ситуацију главног лика на почетку радње. Шта чини заплет, да ли главни лик жели да постигне нешто, или решава проблем?
- Ликови, какав је став писца према ликовима, на који начин су приказани, да ли се види развој. Објасните које су најважније ствари које се дешавају главном лику док се ближи циљу или решава проблем.
- Место и време, улога у причи, атмосфера, утицај на ликове и радњу. Да ли је место реално, или измишљено? Ако писац не одређује место, да ли се може нешто сазнати из саме приче? Да ли се прича дешава сада, у прошлости, или у будућности?
- Какав је стил, да ли је једноставан и јасан, има ли хумора, сатире, да ли се користе стилске фигуре, какав је дијалог, коришћење описа, наративе?
- Које су јаке и слабе стране књиге?

Можете цитирати делове из књиге и анализирати их да бисте образложили пишчеву аргументацију. Наведите изворе које користи писац и процените да ли су одговарајући и да ли успешно доказују пишчеву став у делу. Коментаришите композицију дела и стил и како се дело уклапа у одговарајући жанр.

Закључак

Закључак је последња прилика да одушевите читаоце и зато мора бити више него понављање тезе. Морате одговорити на питање: Шта све ово значи? Који коначни утисак желите да направите? Истакните важне елементе аргументације, али немојте да понављате оно што сте већ рекли. Пробајте да направите ширу везу између аргумената, доказа из примарних и секундарних извора, и из вашег личног искуства и сачините закључак који би био одговарајући и интересантан за читаоца.

Какав је утисак на вас оставила књига?

Нагласите шта је важно да ваши читаоци знају.

Да ли је књига вредна читања? Да ли је књига изузетна?

Коме би се могла препоручити? Зашто? Зашто не?

3. Исправка и процена вашег рада

Већина састава се побољша кроз исправљање и дораду. Немојте исправљати рад одмах након првог покушаја. Сачекајте мало и вратите се саставу са новим идејама. Обавезно проверите да ли су реченице у складу са граматичким и правописним правилима. Покажите састав библиотекару и наставнику и тражите њихово мишљење. Они ће вам указати на добре делове текста и оне које треба да поправите.

Тек онда завршите свој рад.

Ако сте у раду користили цитате из других књига, секундарних извора, обавезно наведите из ког су дела узети и ко је аутор дела.